

ÕIGUSKANTSLER

Justiitsminister Rein Lang
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie

nr

Õiguskantsler 21.06.2010 Nr 6-2/100827/1003761

Välisminister Urmas Paet
Välisministeerium
vminfo@vm.ee

Märgukiri

Lugupeetud ministrid

Täna teid õiguskantslerini jõudnud teabe nõudmiste vastuste eest, milles avaldate oma seisukohad Vabariigi Valitsuse 26.02.1997 määruse nr 47 "Teenistuja välislähetusse saatmise korra kinnitamine"¹ (välislähetusse saatmise kord) põhiseaduspärasuse küsimuses.

Tutvunud avalduse ning Teie seisukohtadega, leidis õiguskantsler, et **välislähetusse saatmise kord on Eesti Vabariigi põhiseadusega vastuolus osas, milles ei võimalda lähetusse saadetu lapse koolituskulude katmist keskhariiduse omandamiseni.**

Teen ettepaneku lahendada küsimus, kes on kohustatud töötama välja Vabariigi Valitsuse 26.02.1997 määruse nr 47 "Teenistuja välislähetusse saatmise korra kinnitamine" muudatused selle põhiseaduse ja seadusega kooskõlla viimiseks, vastastikuse koostöö korras ning juhul kui kokkuleppe saavutamine mõistliku aja jooksul nurjub, kasutada Vabariigi Valitsuse seaduses ettenähtud korda vaidluse lahendamiseks.

Asjaolud ja menetluse käik

Õiguskantsleri poole pöördus avaldaja, kes leidis, et Eesti Vabariigi põhiseadusega (PS) võib vastuolus olla olukord, kus välislähetusse saatmise korra regulatsioon välislähetusse saadetu laste koolituskulude hüvitamisel erineb Vabariigi Valitsuse 14.12.2006 määruses nr 256 "Välislähetustasu ja abikaasatasu maksmise ning teenistuja kulude katmise kord"² (kulude katmise kord) sätestatust.

Avaldaja leidis nimelt, et Eesti Vabariigi põhiseadusega ei pruugi olla kooskõlas olukord, kus välislähetusse saatmise korra p 19 alusel jätkatakse lapse täisealiseks saamisel hüvituse maksmist jooksva õppeaasta lõpuni, kuid kulude katmise korra § 20 lg 3 alusel jätkatakse lapse täisealiseks saamisel kulude katmist või hüvitamist kuni keskhariiduse omandamiseni. Avaldaja lisas, et tema hinnangul ei ole PS § 12 lõikest 1 tuleneva võrde kohtlemise põhimõttega kooskõlas olukord, kus

¹ Kehtestatud avaliku teenistuse seaduse § 43 lg 3 alusel, s.t kord reguleerib avaliku teenistuja, kellele ei laiene välisteenistuse seadus, välislähetusega seonduvat.

² Kehtestatud välisteenistuse seaduse eri normide alusel.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

ühel juhul (kulude katmise korra alusel) tagatakse lähetatule lapse koolituskulude hüvitamine kuni keskhariduse saamiseni, kuid teisel juhul (välislähetusse saatmise korra alusel) seda sisuliselt ei tagata, kuna keskhariduse omandamisel on laps saanud juba täisealiseks.

Õiguskantsler pöördus 18.05.2010 teabe nõudmisega nr 6-02/100827/1003020 välisministri poole kõnealuses küsimuses seisukoha saamiseks.

Välisminister vastas 25.05.2010 kirjaga nr 8.1-1/6509 ning nõustus seisukohaga, et välislähetusse saatmise korra ning kulude katmise korra regulatsiooni alusel toimub välislähetuses kaasviibivate laste koolituskulude katmisel ebavõrdne kohtlemine. Välisminister lisab: "Välisministeerium on seisukohal, et nii asjakohast määrust [välislähetusse saatmise kord] kui ka avaliku teenistuse seadust tuleb muuta esimesel võimalusel, et tagada pikaajalises välislähetuses kaasasolevatele perekonnaliikmetele, olenemata sellest, milline ametiasutus on lähetajaks, samaväärne kohtlemine."

Välisminister asus seisukohale, et välislähetusse saatmise korra muutmisega peaks tegelema Justiitsministeerium.

Õiguskantsler pöördus 28.05.2010 teabe nõudmisega nr 6-2/100827/1003243 justiitsministri poole.

Justiitsminister vastas 16.06.2010 kirjaga nr 10.-6/8349 ning selgitas viitega avaliku teenistuse seaduse eelnõule, et selle väljatöötamisel lähtuti erinevate regulatsioonide ühtlustamise vajadusest. Justiitsministeerium siiski lisas, et kuna kehtiva avaliku teenistuse seaduse § 43 lõike 3 alusel antav välislähetusse saatmise kord on välja töötatud Välisministeeriumis, peaks määruse muutmise vajadust hindama Välisministeerium koostöös Rahandusministeeriumi ja teiste asjaomaste ministeeriumitega.

Õiguskantsleri seisukoht

Kõnealusel juhul puudub õiguskantsleri hinnangul sisuline vaidlus selles, kas välislähetusse saatmise korra regulatsiooni oleks vaja muuta või mitte. Nimelt on välisminister avaldanud sõnaselget seisukohta kõnealuse määruse muutmise vajaduse osas. Kuigi justiitsminister ei ole oma seisukohta kõnealuse määruse muutmise osas sõnaselgelt väljendanud, võib õiguskantsleri hinnangul avaliku teenistuse seaduse eelnõu 538 SE § 44 lg 3 punktist 5 järeldada, et ka justiitsminister on näinud sisulist vajadust muuta kehtivat regulatsiooni selliselt, et välislähetusse saadetuga kaasasolevale lapsele tagatakse koolituskulude hüvitamine keskhariduse omandamiseni.

Kuna olete mõlemad näinud vajadust välislähetusse saatmise korra regulatsiooni muutmise osas, puudub õiguskantsleri hinnangul vajadus nimetatud küsimust põhjalikult PS §-s 12 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttest tulenevalt sisuliselt analüüsida, kuna vaidlus kõnesoleva küsimuse sisulises osas puudub.

Kuna õiguskantsler ei tuvastanud menetluse käigus põhiseaduspäraseid objektiivseid kaalutlusi ebavõrdse kohtlemise põhjendamiseks, tuleb leida, et välislähetusse saatmise kord on põhiseadusega vastuolus osas, milles ei võimalda lähetusse saadetu lapse koolituskulude katmist keskhariduse omandamiseni.

Siiski on kõnealusel juhul õhus küsimus sellest, kes peaks välislähetusse saatmise korra muutmise välja töötama.

Olete selles küsimuses jäänud erinevatele seisukohtadele. Õiguskantsler teeb teile ettepaneku lahendada kõnealune pädevusküsimus vastastikuse koostöö korras ning juhul kui kokkuleppe saavutamine mõistliku aja jooksul nurjub, kasutada Vabariigi Valitsuse seaduses ettenähtud korda vaidluse lahendamiseks.

Palun teil hiljemalt kuu aja jooksul käesoleva kirja saamisest arvates õiguskantslerile teada anda, milliseid samme olete võtnud või kavatsete tarvitusele võtta kõnesoleva küsimuse lahendamiseks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder